

YAŞAMDA MALİ ÇÖZÜM (24 Temmuz 2014)

Yahya ARIKAN

malicozum@ismmmo.org.tr

Pırlantaya Hücum!

Uzun bir süredir gündemde olan Torba Yasa Tasarı'nda kamuoyu çoğunlukla affın üzerine odaklandı. Biz de bu köşeden "kapsamda neler var neler yok" diye takip ettik. Oysa beklediğimiz kanun sadece afla sınırlı değil. Yine kocaman bir torba var, içine de her şey doldurulmuş gibi.

Yaklaşık bir aydır Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülen torba tasarı bilindiği gibi Meclis Genel Kurulu'na geldi.

Artık aftan bahsetmek çok mümkün gözüküyor. Torbada yer alan vergi borcu ve sigorta prim borcu ile ilgili düzenlemeler af düzenlemeleri değil. Bu düzenlemeleri "taksitlendirme" olarak nitelendirmek daha doğru.

Torbadaki taksitlendirme düzenlemeleri dışında vergisel konularda irili ufaklı pek çok düzenleme var. Affa konsantre olduk, bunları unuttuk. Bakın bu af dışındaki bu vergisel düzenlemeler neler?

Pırlantaya KDV ve ÖTV geliyor

Halen, ekmek ve su gibi en temel gıda maddelerinde bile Katma Değer Vergisi (KDV) var. Ancak, kıymetli taş teslimlerinde KDV yok. İşte torba tasarı ile bu haksızlık ortadan kaldırılıyor. Elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebercet ve inci teslimlerinde uygulanan KDV istisnası kaldırılıyor. İstisna, bu taşların, Sermaye Piyasası Kanunu'na göre Türkiye'de kurulu borsalarda işlem görmek üzere ithali, borsaya teslimi ve borsa üyeleri arasında el değiştirmesi ile sınırlandı.

Düzenleme sadece bununla kalmıyor. Gümüşten ve altından mamul pırlantalı ziynet eşyaları ÖTV kapsamına alınmakta. Kanuni oran olarak da yüzde 20 öngörülmekte. Yani, pırlanta alacaklar elini hızlı tutmalı, yoksa yaklaşık yüzde 38 vergi geliyor.

Diğer düzenlemeler neler?

Tespitimize göre öne çıkan düzenlemeleri altı başlıkta toplamak mümkün.

Başlayalım...

- 1- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'ndan süresiz çalışma izni verilen yabancılara ikamet tezkeresinin harç ödenmeksizin verilmesi harçtan muaf hale getiriliyor.
- 2- Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu hükümlerine göre meslek mensuplarının üyesi oldukları odalara olan aidat borçları yapılandırılıyor.
- 3- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalara ve Borsalar Kanunu kapsamındaki Oda ve borsalara ait aidat borçları yeniden yapılandırılıyor.
- 4- Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamındaki esnaf ve sanatkarların üyesi oldukları birlik ve federasyonlara olan aidat borçları yeniden yapılandırılıyor.

5- Yeminli Mali Müşavirlerin sorumlulukları için yeni bir düzenleme yapılıyor. Buna göre, Yeminli Mali Müşavirlerin savunmaları alınmadan sorumlu tutulmaları mümkün olmayacak.

6- Ar-Ge faaliyetinde istihdam edilen personele uygulanan sigorta prim desteği için gerekli olan 5 yıllık istihdam süresi zorunluluğu kaldırılıyor.

Evet görüldüğü gibi, torba büyük olduğu kadar “derin” de. Meclis’teki tartışmaların bitip kanun tasarısının yasalaşması bekleniyor. Bekleniyor çünkü ancak bu sayede birçok şey daha iyi anlaşılacak. Aynı ataların, “ağızdan çıkan bir söz artık gizli kalmaz” anlamında sıkça kullandığı “Laf torbaya girmez” sözündeki gibi. Dünden bugüne tek fark ise, bugün sözlerin umulandan daha da fazlasıyla torbaya giriyor olması heralde...

Kıdem tazminatı tavanı arttı mı?

Çalışanların İş Kanunu’ndan doğan en önemli haklarından birisi de kuşkusuz kıdem tazminatı.

1475 sayılı kanunda gösterilen bazı fesih hallerinde en az bir yıllık çalışması olan işçiye veya işçinin vefat etmesi halinde de bu işçinin hak sahiplerine işveren tarafından ödenen para, kıdem tazminatını tanımlıyor. Kıdem tazminatı verilebilmesinin çeşitli şartları mevcut. Öncelikle işçinin iş kanununa tabi olması, işçinin aynı işyerinde veya aynı işverenin değişik işyerlerinde iş sözleşmesinin en az bir yıl çalışmış olması ve iş sözleşmesinin, mutlaka kanunda gösterilen sebeplerden birisi ile feshedilmesi gerekiyor.

Tavan tutar hesabı

1475 sayılı İş kanunu, ödenecek kıdem tazminatının bir yıllık miktarını, en yüksek devlet memuruna yani Başbakanlık Müsteşarı’na ödenen bir yıllık emeklilik ikramiyesi tutarı ile sınırlandırmış.

Memur maaş katsayısına bağlı olan kıdem tazminatı tavan oranı ise sürekli değişiyor. Bilindiği gibi, her yıl 1 Ocak ve 1 Temmuz tarihlerinden geçerli olmak üzere yılda iki defa memur maaş artışları yapılmaktaydı. Bu yıl ise, 1 Ocak 2014 tarihi itibarıyla kıdem tazminatının tavanı yılbaşından, 31 Aralık 2014 dönemine kadar 3 bin 438 lira 22 kuruş. Kıdem tazminatı tavanı ile ilgili memur maaş katsayılarında herhangi bir güncelleme yapılmadığı takdirde bu rakam yılsonuna kadar uygulanmaya devam edecek. Yani hesaplar buna göre yapılmalı.

SORU-CEVAP

İŞÇİ MOBİNGE KARŞI HANGİ HAKKA SAHİP?

Çalıştığım şirkette sürekli hakaret edilerek ve ağır işler yaptırılarak istifaya zorlanıyorum. Yasal olarak hangi haklara sahibim? Ekrem Doğu

Maruz kaldığınız durum “mobbing” yani psikolojik taciz olarak adlandırılmakta. Mobbinge maruz kalan işçilerin üç temel hakkı var. Buna göre; isterseniz, iş sözleşmesini haklı nedene dayanarak feshedebilir, belli şartlarda ayrımcılık tazminatı isteyebilir ve Borçlar Kanunu ve Türk Medeni Kanunu’na göre tazminat isteyebilirsiniz.

Ayrıca mobbinge uğrayan işçi, mobbing yapan yöneticiyi de dava edip manevi tazminat talebinde bulunabilir. Deneyimli ve uzman bir hukukçudan destek almanızda yarar var.